

Miljøministeriet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2021-12011
Den 13. september 2021

Miljøministerens og sundhedsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1586 (MOF alm. del) stillet 16. august 2021 efter ønske fra Jacob Jensen (V) og Stén Knuth (V).

Spørgsmål nr. 1586

”Vil ministeren give en status for, hvilke tiltag der er blevet foretaget som følge af PFOS-sagen i Korsør, hvor borgere er blevet forgiftet som følge af at have spist kød fra græssende kvæg?”

Svar

Efter aftale med Sundhedsminister Magnus Heunicke følger her en fælles besvarelse af spørgsmål 1586 (MOF alm. del).

Korsør-sagens alvor har medført, at der er igangsat en lang række helt nødvendige tiltag i den konkrete sag, men også tiltag for at lokalisere andre brandøvelsespladser, så vi ved, hvor der kunne være lignende forureninger, og hvor der skal foretages yderligere. Regioner, kommuner og forsvaret indsamler i denne periode informationer om brandøvelsespladser, hvor der kan være brugt PFOS-holdigt brandskum. Miljøstyrelsen har modtaget materialet fredag den 10. september, herefter pågår arbejdet med at få et samlet overblik over problemets potentielle omfang.

Ud over indsamling af overblikket over brandøvelsespladser, har Miljøstyrelsen også taget forskellige initiativer hvad angår PFAS. Miljøstyrelsen har nedsat det vejledende drikkevandskvalitetskriterie for perfluorerede forbindelser samt jord- og grundvandskvalitetskriterierne. Styrelsen er også ved at revidere kvalitetskriteriet for spildevandsslam. Miljøstyrelsen arbejder også på at igangsætte screening af grundvand for PFOS i grundvandsovervågningsprogrammet GRUMO. Miljøstyrelsen har derudover afsat midler til ekstra målinger af PFOS i vandløb i 2021.

I EU samarbejder Danmark med en række andre lande for at forbyde de såkaldte PFAS-forbindelser alle de steder, hvor de ikke er absolut nødvendige. Allerede i efteråret kommer EU's kemikalieagentur med et forslag om at forbyde PFAS'er i brandskum.

For status på tiltag foretaget på sundhedsområdet, er der indhentet bidrag fra hhv. Slagelse Kommune, Styrelsen for Patientsikkerhed og Region Sjælland.

Slagelse Kommune oplyser, at:

”Efter forureningen med PFOS blev sporet til brandskolen i Korsør i starten af februar måned, har der i første omgang været fokus på at få afskåret spredningsveje for PFOS til fødevarer og dermed til mennesker.

På den baggrund har Slagelse Kommune iværksat flere tiltag:

- I samarbejde med Fødevarestyrelsen er kød fra kogræsserforeningen, grøntsager og frugt fra kolonihaveforeningen og fisk og rejer fra noret blevet undersøgt for PFOS. Kødet viste store koncentrationer af PFOS, mens fisk, rejer og grøntsager ikke har vist koncentrationer over aktionsgrænsen.
- Ud over analyser af grøntsager, som er dyrket i kolonihaveforeningen, er der taget jordprøver i samme kolonihaveforening. De viser, at i fem af haverne er der overskridelser af jordkvalitetskriteriet. Med baggrund i jordprøverne frarådes det fortsat at dyrke grøntsager i foreningen, selv om fødevarerprøverne ikke viser indhold af PFOS.
- Vandprøver og sedimentprøver viser forhøjede værdier af PFOS i Korsør Nor – især i sedimentet ved udledningen fra brandskolen. På baggrund af rådgivning fra Styrelsen for Patientsikker frarådes vandaktiviteter, hvor man kommer i direkte kontakt med vand og bundsediment. Derudover frarådes det også at fiske i nærheden af udløbet ved brandskolen.
- Grøften på den eng, hvor kogræsserforeningens kvæg har græsset, er blevet oprenset. Efter brandskolen blev udpeget som primær kilde til PFOS, iværksatte Slagelse Kommune en undersøgelse af grøftevandet og sedimentet på engarealet. Prøver viste store koncentrationer af PFOS i vand og sediment, og Slagelse Kommune iværksatte en afgravning af sediment og bortkørsel af grøftevandet. Det har halveret koncentrationen i grøften, og det overvejes, hvilke afværgetiltag der skal iværksettes, eksempelvis afværgeafpumpning.
- På brandskolen er kloakkerne rensed, omlagt, og udledning til Korsør Nor blev stoppet. Der er blevet opstillet et såkaldt resinanlæg fra selskabet Aquarden, sådan at al overflade- og drænvand fra brandskolen bliver behandlet, før det udledes til kloak og videre til Korsør Renseanlæg. De seneste analyser af vandet viser, at det har reduceret niveauerne fra omkring 870 µg til 0,001 µg.
- Det rådgivende ingeniørfirma NIRAS har lavet en undersøgelse af forureningen. Undersøgelsen viser, at der stadig er meget PFOS-forurening i jorden på brandskolen, selvom brugen af PFOS holdigt brandskum blev udfaset i 2001. Denne PFOS udvaskes dels til dræn i området og det øvre grundvandslag.

Slagelse Kommune arbejder videre på at sikre, at mennesker ikke bliver udsat for denne forurening, og at forureningen afværgeoppumpes og renses før genudledning til renseanlæg. Det overvejes at påbegynde undersøgelse af afgrøders optagelse af PFOS i samarbejde med fødevarestyrelsen, og PFOS vandringsveje i hhv. jord og grundvand samt i recipienten Noret sammen med Miljøstyrelsen”.

Styrelsen for Patientsikkerhed har d. 1. september 2021 desuden oplyst følgende:

”Henover sommeren 2021 har Styrelsen for Patientsikkerhed afventet orientering om nye resultater af undersøgelse af udbredelsen af PFOS-forurening i Korsør samt helbredsundersøgelser af de borgere, der har været eksponeret for PFAS-forbindelser i relation til forureningssagen i Korsør.

Den 1. september 2021 afholdes tredje tværfaglige møde om den konkrete PFOS-forurening i Korsør med Styrelsen for Patientsikkerhed som tovholder. De øvrige deltagere er Slagelse Kommune, Fødevarestyrelsen, Arbejds- og Socialmedicinsk Afd. (Holbæk Sygehus), Arbejds- og Miljømedicinsk Afd. (Bispebjerg Hospital), Syddansk Universitetshospital (Clinical Pharmacology, Pharmacy and Environmental Medicine). Formålet med mødet er videndeling og tværfaglig drøftelse af sagen, og ved mødet skal de seneste resultater af miljø- og fødevarerundersøgelser samt de overordnede resultater af helbredsundersøgelser af eksponerede borgere præsenteres og drøftes.

De tidligere tværfaglige møder har været afholdt den 16. april 2021 og 26. maj 2021.

På nationalt niveau er der iværksat indsatser, som bl.a. skal kortlægge grunde i Danmark, hvor der er risiko for forurening med PFAS/ PFOS. Miljøstyrelsen er tovholder for den nationale indsats, og der er nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af relevante nationale aktører. I arbejdsgruppen deltager Miljøstyrelsen, KL, Danske Regioner, Forsvarets Ejendomsstyrelse, Fødevarestyrelsen samt Styrelsen for Patientsikkerhed, som repræsentant for sundhedsområdet.

Status pr. 30. august 2021

Der henvises til statusnotat af 8. juni 2021 fra STPS (vedlagt) og tidligere besvarelser, bl.a. SUU Almindelige del - endeligt svar på spørgsmål 1427.

Slagelse Kommune har iværksat en række undersøgelser af forureningen med PFOS og andre PFAS-forbindelser i miljøet fra aktiviteter på Korsør Brandskole. På baggrund af resultater af de indledende miljøundersøgelser og ud fra et forsigtighedsprincip har Styrelsen for Patientsikkerhed rådgivet Slagelse Kommune om at fraråde borgere aktiviteter i Korsør Nor, der medfører kontakt til vand og sediment.

Fødevarestyrelsen har analyseret for PFAS-forbindelser i kød fra kogræsser-foreningens kalve, der har græsset på strandengen nær Korsør Brandskole, og har påvist høje koncentrationer af PFOS i kødet. Fødevarestyrelsen vurderer, at det høje indhold giver anledning til sundhedsmæssig bekymring og har frarådet borgerne at indtage kødet.

Derudover har Fødevarestyrelsen foretaget undersøgelser af grøntsager og frugt dyrket i en nærliggende kolonihaveforening, samt forskellige marine produkter fanget i Korsør Nor nær en grøft, hvor der er sket udledning af forurenede regnvand fra brandskolen. Der er påvist et mindre indhold af PFOS i marineprodukter, mens der ikke er påvist sundhedsskadelige mængder i frugt og grøntsager. På baggrund af de foreliggende resultater har Fødevarestyrelsen frarådet fangst af fisk nær regnvandsudledningen fra Korsør Brandskole.

Region Sjælland har tilbudt helbredsundersøgelser og rådgivning til de borgere, der har været eksponeret for PFAS-forbindelser i relation til forureningssagen i Korsør. Det er vurderet, at den væsentligste eksponering af borgere er sket ved indtag af forurenede kalvekød. Helbredsundersøgelserne udføres af Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling på Holbæk Sygehus.”

Region Sjælland har oplyst følgende:

”Region Sjælland har til og med uge 32 givet 187 borgere besked om deres prøvesvar. Prøverne viser, at 118 af disse borgere har et forhøjet niveau af PFOS i kroppen, som ligger over normalniveauet på 21 ng/ml. Gennemsnittet for borgerne ligger på 43 ng/ml, mens der er fundet værdier op til 553 ng/ml.

PFOS har en halveringstid på cirka 3,4 år og udskilles gradvist af kroppen. Aktuelt findes der ingen kendt behandling. Alle voksne borgere med forhøjet PFOS-niveau tilbydes nu en rådgivende helbredssamtale med en læge. Børn og unge med forhøjede værdier indkaldes til samtale med børnelæge.

Region Sjællands Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling hjælper og støtter med tilbud om blodprøver samt hjælp til at forstå, hvad det er de er udsat for og hvordan de skal håndtere det. Konkret er der tilbud om helbredssamtaler samt øvrig telefonisk kontakt og konsultationer.

Fra mandag den 30. august 2021 kan de borgere, der er berørt af PFOS-forureningen i Korsør, benytte sig af et tilbud fra Region Sjælland om psykologhjælp. Borgerne vil få direkte besked om muligheden

for at henvende sig til en særlig kontakttелефон hos Psykiatrisk Klinik i Slagelse og bestille tid til en samtale med en psykolog.

Den 30. august 2021 afholder Region Sjælland et informationsmøde, hvor alle, der har fået taget blodprøver, har mulighed for at høre om blodprøverne generelt og få mere viden om PFOS-helbredseffekterne. Desuden vil der på informationsmødet blive orienteret om et kommende forskningsprojekt, der skal undersøge, om et kolesterolsænkende middel kan øge udskillelsen af PFOS. En evt. medfinansiering af initiativet indgår i Region Sjællands forhandlinger om budget 2022.

Regionerne arbejder hertil på at få overblik over om der andre steder i landet findes brandøvelsespladser svarende til Korsør Brandskole. Status i Region Sjælland er, at kommunerne har meldt tilbage og regionen er i gang med en første sortering i de indmeldte lokaliteter. Næste skridt er en mere grundig vurdering af lokaliteterne hen over efteråret, hvor der skal indsamles historiske oplysninger, om den faktiske anvendelse af PFOS-forbindelser på pladserne. I forbindelse med vurderingen træffes der afgørelse om de konkrete potentielle lokaliteter er omfattet af regionens videre undersøgelsesindsats. Brandøvelsespladser, der kan være omfattet af Region Sjællands indsats er arealer, hvor forureningen ikke kan påbydes undersøgt og/eller oprenset af kommunerne og hvor forurening vurderes at kunne have skadelig virkning på grundvand, mennesker på ejendomme med bolig, børneinstitution eller offentlig legeplads eller overfladevand eller internationale beskyttelsesområder.

Der arbejdes efter at Danske Regioner den 10. september 2021 afleverer en samlet liste til Miljøstyrelsen med oversigt over brandøvelsespladser på baggrund af indmeldinger fra alle 5 regioner.

Tidslinje over foreløbige initiativer:

- **6. april:** Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling på Holbæk Sygehus kontakter PFOS-eksperter, Styrelsen for Patientsikkerhed samt formand for Korsør Kogræsserforening
- **8. april:** Styrelsen for Patientsikkerhed anbefaler Slagelse Kommune at kontakte Region Sjælland. På dette tidspunkt har Region Sjælland erfaret om sagen i medierne og er af egen drift gået ind i den ved at nedsætte en arbejdsgruppe på Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling på Holbæk Sygehus
- **8. april:** Afdelingen i dialog med formanden for Korsør Kogræsserforening, som får besked om, at vi vil tilbyde blodprøver, rådgivning og opfølgning til alle berørte borgere
- **15. april:** Nuværende og tidligere medlemmer af kogræsserforeningen modtager mail om, at borgere, der ønsker det, kan komme direkte ind i undersøgelses- og rådgivningsforløb
- **12. maj:** Borgere, der har ønsket at blive undersøgt for PFOS, modtager indkaldelse til blodprøve
- **19.-25. maj:** Borgere får foretaget blodprøver, som sendes til analyse på speciallaboratorie på SDU
- **25. maj:** Region Sjælland/Slagelse Kommune afholder første informationsmøde for berørte borgere
- **9. august:** Ansøgning sendt til Videnskabetisk Komité og Lægemiddelstyrelsen om forskningsprojekt med kolesterolmedicin
- **10. august:** Afdelingen får svar på blodprøverne vedrørende PFOS fra speciallaboratoriet på SDU
- **11.-13. august:** Borgere modtager besked telefonisk og/eller pr. brev med svar på PFOS-blodprøver
- **30. august:** Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling afholder informationsmøde for berørte borgere

- **12. september:** Danske Regioner afleverer samlet liste til Miljøstyrelsen med oversigt over brandøvelsespladser på baggrund af indmeldinger fra alle regionerne”.

Lea Wermelin

/

Nina Møller Porst

Magnus Heunicke

/

Maria Petersen Ølholm